

Вих. № 325 від 09 квітня 2021 року

Голові Комітету Верховної Ради
України з питань правоохоронної
діяльності
Монастирському Д.А.

**Коментарі та пропозиції Комітету АПУ з податкового та митного права
до проєкту закону «Про внесення змін до адміністративного та кримінального
законодавства щодо запровадження діяльності Бюро економічної безпеки України»
(№ 3959-1)**

Асоціація правників України (далі - Асоціація) є всеукраїнською громадською організацією, що об'єднує понад 6 000 правників із метою сприяння втіленню в життя принципу верховенства права в державному, суспільному та громадському житті, сприяння розбудові правової держави та розвитку юридичної професії.

На базі Асоціації активно функціонує Комітет з податкового та митного права (далі – Комітет АПУ), серед пріоритетів і завдань якого є робота над найбільш актуальними питаннями профільного законодавства.

Зокрема, Комітет АПУ уважно проаналізував проєкт Закону України «Про внесення змін до адміністративного та кримінального законодавства щодо запровадження діяльності Бюро економічної безпеки України» (№3959-1), що на думку членів Ради Комітету, може покращити податкове законодавство.

Так, проєктом закону пропонується ввести у Кримінальному кодексі України відповідальність за шахрайство з податком на додану вартість, як окремий вид кримінального правопорушення, розслідування якого віднесено до компетенції Бюро економічної безпеки України. Як вбачається з пояснювальної записки до законопроєкту, подібні нововведення необхідні насамперед для ефективного розслідування фактів розкрадання або заволодіння бюджетними коштами у вигляді податку на додану вартість та уникнення суперечностей між правоохоронними органами під час визначення складів злочинів за статтею 191 Кримінального Кодексу України.

Окрім цього, проєктом закону вносяться зміни до ряду інших складів злочинів, у зв'язку із створенням Бюро економічної безпеки України, зокрема, до статті 212 Кримінального кодексу України, яка встановлює відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, обов'язкових платежів в частині підвищення розміру відповідальності.

Безумовно, Комітет АПУ підтримує приведення у відповідність до вимог чинного законодавства норми Кримінального кодексу України, що дозволить у разі створення Бюро економічної безпеки України належним чином йому виконувати свої повноваження щодо здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень. Разом із тим

ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ В 2021 РОЦІ

АVERLEX

ARIO

ASTERS

ВАСИЛЬ КІСІЛЬ

VB' PARTNERS
law firm

ЮРИДИЧНЕ
БЮРО
ЄГОРОВ
ПУГІНСЬКИЙ
АФАНАСЬЄВ
І ПАРТНЕРИ

LCF

ПАРТНЕРИ

АЛЕКСЕЄВ
БОЯРЧУКОВ
ТА ПАРТНЕРИ

SLS GROUP
LAW FIRM

MORIS

САТЕНКО ІВАНЕНКО
LAW FIRM

Sokolovskiy
and Partners

КУШНІР, ЯКИМ'ЯК ТА ПАРТНЕРИ
ЮРИДИЧНА ФІРМА

такі зміни повинні відповідати інтересам учасників податкових відносин та мінімізувати будь-який тиск із боку держави на платників податків.

Щодо запропонованих змін до статті 212 Кримінального кодексу України – звертаємо увагу на таке:

1) Законом України від 18.09.2019 р. №101-IX «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо зменшення тиску на бізнес» у 2019 році були внесені зміни до статті 212 ККУ, в частині підвищення розміру відповідальності. Відповідно, зміни до цієї статті вносяться двічі протягом останніх двох років. При чому попередня остання зміна була направлена на пом'якшення відповідальності, а отже - зниження тиску правоохоронних органів на бізнес.

2) Частина друга статті 53 КК України, визначено, що за вчинення кримінального правопорушення, за яке передбачене основне покарання у виді штрафу понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, розмір штрафу, що призначається судом, не може бути меншим за розмір майнової шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, або отриманого внаслідок вчинення кримінального правопорушення доходу, незалежно від граничного розміру штрафу, передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу.

Окрім цього, згідно частиною п'ятою статті 53 КК України, у разі несплати штрафу в розмірі понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, призначеного як основне покарання, та відсутності підстав для розстрочки його виплати суд замінює несплачену суму штрафу покаранням у виді позбавлення волі із розрахунку один день позбавлення волі за вісім неоподатковуваних мінімумів доходів громадян у таких межах:

1) від одного до п'яти років позбавлення волі - у випадку призначення штрафу за вчинення нетяжкого злочину;

2) від п'яти до десяти років позбавлення волі - у випадку призначення штрафу за вчинення тяжкого злочину;

3) від десяти до дванадцяти років позбавлення волі - у випадку призначення штрафу за вчинення особливо тяжкого злочину.

Тобто наразі відповідальність, визначена статтею 212 КК України, є достатньою суворого для платників податків і направлена на погашення податків і штрафів, платниками податків, які ухилились від їх сплати. Відповідальність у вигляді арешту, обмеження або позбавлення волі буде надмірною та виступить, на нашу думку, каталізатором посилення тиску на платників податків.

З огляду на зазначене, Комітет АПУ наголошує, що санкції статті 212 Кримінального кодексу України посилювати не можна.

Щодо введення відповідальності за шахрайство з податком на додану вартість.

Пп.9.1.3. п.9.1. статті 9 ПКУ визначено, що податок на додану вартість належить до загальнодержавних податків. Відповідно, податок на додану вартість - є непрямим податком, який нараховується та сплачується згідно з нормами розділу V цього Кодексу.

Статтею 212 КК України встановлюється відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, платежів.

Водночас межі притягнення до відповідальності за статтею 212 КК України, є значно вищими, ніж запропоновані межі притягнення до відповідальності за статтею 222².

Так, під значним розміром коштів для цілей статті 212 КК України слід розуміти суми податків, зборів і інших обов'язкових платежів, які в три тисячі і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян. Під великим розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів і інших обов'язкових платежів, які в п'ять тисяч і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян. Під особливо великим розміром коштів

слід розуміти суми податків, зборів, інших обов'язкових платежів, які в сім тисяч і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Слід врахувати, що заява про повернення суми бюджетного відшкодування подається, зокрема, на підставі зареєстрованих податкових накладних. Процес реєстрації податкової накладної, яка, зокрема, надає право на бюджетне відшкодування ПДВ, є складним. Податковий орган дуже прискіпливо перевіряє фінансово-господарські операції, у зв'язку з якими платник податків реєструє податкову накладну.

Наразі діє Порядок зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11.12.2019 р. №1165, який передбачає відмову в реєстрації податкових накладних. Платникам податків доводиться оскаржувати відмову у реєстрації податкових накладних, при тому не тільки в адміністративному порядку, але і в судовому. Отже, документи, які надають право на податковий кредит, а отже, в подальшому, і на бюджетне відшкодування ПДВ,- проходять перевірку в податковому органі та суді.

Але, як виявляється, це не рятує платника податків від можливого притягнення до кримінальної відповідальності, як за статтею 212 КК України, так і за шахрайство з ПДВ. Вважаємо, що це додатково ускладнює ведення бізнесу в Україні.

Тому, на наш погляд, межі притягнення до кримінальної відповідальності за зазначеною статтею не повинні бути нижчими, ніж межі притягнення до кримінальної відповідальності відповідно до статті 212 КК України.

Крім того, відповідальність визначена частинами 3-5 статті 222², по - перше, є занадто тяжкою. По - друге - ч. 3 ст. 222² передбачає занадто велику дискрецію призначення покарання. Це створює додаткові корупційні ризики та провокує додатковий тиск на бізнес.

Загалом це негативно впливає на інвестиційну привабливість країни.

На думку Комітету АПУ, межі притягнення до кримінальної відповідальності за частинами 3-5 статті 222² не повинні бути нижчими, ніж межі притягнення до відповідальності за статтею 212 Кримінального кодексу України.

Звертаємо увагу на тому, що відповідальність за зазначеними частинами статті має бути м'якшою. А частина 3 статті не передбачати такої великої дискреції у виборі покарання.

Просимо врахувати зазначені коментарі і пропозиції при доопрацюванні проєкту закону «Про внесення змін до адміністративного та кримінального законодавства щодо запровадження діяльності Бюро економічної безпеки України» (реєстр. № 3959-1).

Сподіваємось на подальшу плідну співпрацю.

**З повагою,
Голова Комітету з податкового
та митного права**

Тетяна Лисовець